

Carmen Silvia Paraschiv

Dorin Ciuncan

Dicționar de procedură penală

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2023-

SUMAR

Cuvânt-înainte.....	7
Abrevieri	11

A

abaterile judiciare.....	37
abolirea pedepsei cu moartea.....	38
abrogare.....	38
abrogarea legii procesual penale.....	38
abrogarea expresă	38
abrogarea tacită	38
absorbția	38
absolvire de pedeapsă	38
abținerea	39
abuz de drept.....	39
abuz de drept procesual.....	39
accesibilitatea probei.....	39
accesul la bazele electronice de date.....	39
accesul la un sistem informatic	39
accesul liber la justiție.....	39
accesul persoanei arestate la o autoritate judiciară	40
achiesare	40
achitarea	40
acoperirea cheltuielilor judiciare.....	40
acoperirea nulităților	41
acordarea cuvântului părților, procurorului și persoanei vătămate.....	41
acordul de mediere	41
acordul de recunoaștere a vinovăției	41
acte considerate ca făcute în termen.....	42
actele încheiate de comandantii de nave și aeronave.....	42
actele încheiate de unele organe de constatare	43
actele organelor de urmărire penală.....	43
actele premergătoare	43
actele procesuale sau procedurale	44
actio bona fide	44
activitățile ce pot fi efectuate în procedura urmăririi.....	44
actori incumbi tonus probandi.....	44
actul de sesizare a instanței	44
actul prin care se dispune asupra măsurilor preventive	44
actus reus.....	44
ațiune	44

acțiunea civilă.....	45
acțiunea în regres.....	46
acțiunea penală	46
acțiunea pentru repararea pagubei	46
acuzare	46
acuzat	46
acuzator.....	46
acuzat	46
acuzatie în materie penală	46
adevăr.....	48
administrarea probelor	48
administrare anticipată a probelor	48
admisibilitatea probei.....	48
admiterea în principiu	48
admiterea în principiu a cererii de recurs în casație	49
admiterea în principiu a cererii de revizuire	55
admiterea în principiu a contestației în anulare.....	59
admiterea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale.....	61
admiterea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale	61
adresa electronică	61
aducerea la cunoștință a calității de suspect	61
aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri.....	62
affidavit.....	64
afișare	64
afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare	65
aflarea adevărului.....	65
agenți procedurali.....	65
alte forme de percheziție	65
alte modificări de pedepse	65
alți subiecți procesuali.....	68
amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	68
amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate.....	68
amenda judiciară	68
amnistia și grațierea	68
amprente	68
ancheta	68
anularea reabilitării	68
anularea renunțării la aplicarea pedepsei	68
apărare.....	69
aplicarea directă a Constituției	69
apelul.....	69
apelul celor citați.....	72

aplicarea legii procesuale penale în timp și spațiu	72
aprecierea preliminară a datelor	73
aprecierea probelor	73
arest	73
arestarea preventivă	73
arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății	78
arestul la domiciliu	81
asigurarea apărării	86
asigurarea ordinii și solemnității ședinței	86
asistența judiciară internațională	86
asistența juridică a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente	86
asistența juridică a suspectului sau a inculpatului	87
asistența juridică obligatorie a suspectului sau a inculpatului	87
atribuțiile președintelui completului	87
audiatur et altera pars	87
audierea expertului	87
audierea inculpatului	88
audierea martorului minor	88
audierea martorului protejat	88
audierea martorului și a expertului	89
audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente	89
audierea prealabilă a persoanei care face identificarea	89
audierea prin interpret	90
audierea suspectului sau a inculpatului	90
autopsia medico-legală	90
autorizarea executării lucrărilor de construcții	90
autoritatea hotărârii penale în procesul civil și efectele hotărârii civile în procesul penal	91
autorizarea organului competent	91
autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror	91
autorizație de percheziție (mandatul de percheziție)	92
avertismentul	92
avocatul	92
avocatul din oficiu	95
Avocatul Poporului	95
B	
bunuri	96
C	
calculul termenelor procedurale	97
calculul termenelor în cazul măsurilor privative sau restrictive de drepturi	99

calea de atac.....	99
calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale.....	110
calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare	111
calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecății.....	111
calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale.....	112
calea de atac împotriva măsurii controlului judiciar dispuse de procuror.....	113
calitate procesuală	119
camera de consiliu	119
camera preliminară.....	119
capacitatea procesuală	119
caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal.....	119
caracterul public al dezbatărilor	120
categoriile măsurilor preventive.....	120
cazierul judiciar.....	120
cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate.....	120
cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale	121
cazurile de amânare	121
cazurile de contestație în anulare	125
cazurile de revizuire	128
cazurile de soluționare a acțiunii civile la instanța civilă	140
cazurile în care se poate face recurs în casație	141
cazurile speciale de audiere a martorului	141
cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate.....	141
cazurile urgente	142
căile de atac.....	142
celeritatea procesului penal.....	142
centru de detenție	142
cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii	142
cercetarea la fața locului	142
cererea de apel.....	143
cererea de strămutare.....	143
cererea de contestație în anulare.....	143
cererea de reabilitare	143
cererea de recurs în interesul legii.....	143
cererea de redeschidere a procesului penal	143
cererea de revizuire	144
cereri făcute de părți.....	144
citație	144
cheltuielile de judecată.....	144

cheltuielile judiciare.....	144
cheltuielile judiciare avansate de stat.....	145
chestiunile prelabile.....	145
circumscripție.....	145
citarea la judecată.....	146
clasarea.....	147
codul penal.....	147
coinculpat.....	148
colaboratori.....	148
combaterea violenței cu ocazia competițiilor și a jocurilor sportive.....	148
comisia rogatorie.....	149
competența curții de apel.....	149
competența curții militare de apel.....	150
competența de soluționare.....	150
competența după teritoriu.....	150
competența în caz de reunire a cauzelor.....	151
competența în caz de schimbare a calității inculpatului.....	151
competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării faptei.....	152
combaterea concurenței neloiale.....	152
competența ICCJ.....	152
competența judecătorei.....	152
competența judecătorului de cameră preliminară.....	153
competența judecătorului de drepturi și libertăți.....	153
competența organelor de cercetare penală.....	153
competența pentru infracțiunile săvârșite în afara teritoriului României.....	153
competența procurorului.....	154
competența tribunalului.....	154
competența tribunalului militar.....	155
compunerea instanței.....	155
complet de judecată.....	155
complet de divergență.....	156
computarea duratei măsurilor preventive privative de libertate.....	156
comunicare.....	156
comunicarea altor acte procedurale.....	156
comunicarea drepturilor și a obligațiilor.....	156
comunicarea hotărârii.....	157
concluziile scrise.....	157
concurența.....	157
condamnare.....	157
condamnarea în cazul anulării sau revocării renunțării la aplicarea pedepsei sau a amânării aplicării pedepsei.....	157
condițiile încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției.....	158
condiții speciale de aplicare față de minori a măsurilor preventive.....	158

condițiile de admisibilitate	158
condițiile generale de aplicare și categoriile măsurilor preventive	158
condițiile generale de luare a măsurilor asigurătorii	158
condițiile generale de luare a măsurii arestului la domiciliu	166
condițiile încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției.....	167
condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive.....	167
conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror	170
confiscare	170
conflictul de competență.....	172
confruntarea	172
consecințele nerespectării termenului	172
consemnarea activităților de supraveghere tehnică.....	174
consemnarea declarațiilor.....	174
consemnarea declarațiilor martorului	175
conservarea datelor informatice	175
conservarea materialelor rezultate din supraveghere tehnică	176
conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate	176
Consiliul Superior al Magistraturii	176
constatarea	177
constatarea dispariției înscrisurilor judiciare.....	177
constatarea infracțiunii flagrante.....	177
constatarea infracțiunilor de audiență.....	178
constituirea ca parte civilă.....	178
Constituția	178
consultarea dosarului.....	179
contestarea măsurilor asigurătorii.....	180
contestarea măsurilor asigurătorii dispuse în cursul judecății.....	183
contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate	186
contestăția	186
contestăția în anulare	200
contestăția la executare	201
contestăția privind durata procesului penal.....	201
contestăția privind executarea dispozițiilor civile ale hotărârii	206
contestăția privitoare la amenzile judiciare	206
contestăția	206
continuarea procesului penal.....	206
continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului	206
continuitatea	206
contradictorialitatea.....	207
control ierarhic	208
controlul judiciar.....	208
controlul judiciar pe cauțiune	211
controlul jurisdicțional	211

contumacie	211
conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției.....	212
conținutul controlului judiciar	212
conținutul deciziei instanței de apel și comunicarea acesteia.....	215
conținutul dispozitivului	215
conținutul expunerii	216
conținutul hotărârii și efectele ei.....	216
conținutul măsurii arestului la domiciliu	216
conținutul părții introductive.....	218
conținutul și efectele hotărârii.....	218
C.E.D.H.....	218
Convenția unică din 1961 a Națiunilor Unite asupra substanțelor stupefiante	218
convorbirile telefonice	218
corupție.....	219
cuprinsul rechizitoriului	219
Curtea Constituțională	219
Curtea de Justiție.....	220
Curtea de Justiție a Uniunii Europene	220
CEDO	220

D

damnum emergens	222
darea în urmărire	222
date cu caracter personal.....	223
datele informatice	224
decăderea	224
decesul suspectului ori al inculpatului	224
declararea recursului în casație.....	224
declararea și soluționarea contestației.....	228
declarația solemnă a martorului	230
declinarea de competență	230
degradarea militară.....	230
delegarea	230
deliberarea.....	230
denunțul	231
departamentul pentru lupta antifraudă.....	231
desemnarea unui reprezentant al persoanelor vătămate	231
desfășurarea ședinței de judecată	231
desființarea hotărârii și conținutul deciziei.....	231
despăgubirile civile și cheltuielile judiciare	231
desesizare	231
desuetudine	231
detenția în așteptarea judecării.....	231

dezbaterile	232
dies a quo non computatur pro in termino	232
dies inceptus pro adimpleto habetur	232
Direcția De Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism	232
Direcția Națională Anticorupție	233
disjungerea acțiunii civile	235
disjungerea cauzelor	235
dispariția dosarului sau înscrisului	235
dispozitivul	235
dispozițiile cu privire la măsurile preventive	235
dispoziții speciale privind competența instanțelor	240
dispoziții speciale privind perchezițiile efectuate la o autoritate publică, instituție publică sau la alte persoane juridice de drept public	240
dispozițiile date de procuror	241
dispozițiile privitoare la îndreptarea erorilor materiale	241
dispunerea efectuării expertizei sau a constatării	241
dispunerea măsurii protecției martorului în cursul judecății	241
divizarea	242
dizolvarea persoanei juridice	242
domiciliul	242
dovada de primire a citației	242
dovedirea unor cazuri de revizuire	242
dreptul avocatului de a formula plângere	242
dreptul de a face plângere	242
dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori	242
dreptul de petiționare	242
dreptul de proprietate	242
dreptul la apărare	245
dreptul la informație	246
dreptul la liberă circulație	247
dreptul la libertate și siguranță	247
dreptul la o procedură orală și la o audiere publică	248
dreptul la tăcere	248
dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară	248
dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate	251
dreptul la un proces echitabil	254
dreptul la un tribunal	255
dreptul la viață și la integritate fizică și psihică	255
dreptul martorului de a nu se acuza	255
dreptul persoanei de a fi prezentă în fața instanței în timpul procedurilor penale	275
dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică	275
drepturile avocatului suspectului și inculpatului	275
drepturile părintești	276

drepturile persoanei vătămate	276
drogurile.....	277
dublu grad de jurisdicție.....	277
durata arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale.....	277
durata arestului la domiciliu	278
durata controlului judiciar.....	282
durata maximă a arestării preventive a inculpatului în cursul judecății în primă instanță	286
durata procedurii.....	286
durata procedurii în camera preliminară	288

E

echitate.....	289
efectele cererii de strămutare.....	289
efectele fuziunii, ale absorbției, ale divizării, ale reducerii capitalului social, ale dizolvării sau ale lichidării persoanei juridice condamnate	289
efectele respingerii cererii de revizuire	289
efectuarea de verificări prealabile.....	289
efectuarea percheziției domiciliare.....	290
efectuarea percheziției informatice de lucrători de poliție.....	291
efectuarea unei expertize	291
efectuarea unei noi expertize.....	292
efectuarea urmăririi penale.....	292
efectuarea urmăririi penale de către procuror	292
efectul extensiv al apelului	292
efectul devolutiv al apelului și limitele sale	292
efectul devolutiv și limitele sale.....	292
efectul extensiv și limitele sale	292
efectul suspensiv al apelului	292
egalitatea armelor.....	292
ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat.....	293
electa una via non datur recursus ad alteram	293
error communis facit ius	293
evaziunea fiscală	293
evidența întreruperii executării pedepsei.....	293
ex parte	294
examinarea fizică.....	294
examinarea medico-legală a persoanei	295
examinarea sesizării.....	295
excepțiile de necompetență.....	295
excluderea probelor obținute în mod nelegal	295
executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină	295
executarea hotărârilor penale.....	295

executarea mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului.....	296
executarea mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interdicere a părăsirii țării, acordul instanței de părăsire a țării	297
executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	298
exercitarea acțiunii civile de către sau față de succesori	300
exercitarea acțiunii penale	300
executorul judecătoresc.....	300
exercitarea drepturilor și a libertăților	300
exhumarea	300
expert.....	301
expertiza genetică judiciară.....	301
expertiza medico-legală psihiatrică.....	301
expertiza toxicologică.....	302
expertul	303
extinderea competenței teritoriale.....	303
extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice	304
extrădare activă.....	308
extrădarea și expulzarea	308
extrădare activă.....	308

F

faza prealabilă a procesului.....	309
felul hotărârilor	309
felul și întinderea reparației	309
fetus	309
folosirea limbii materne și a interpretului în justiție.....	309
forma acordului de recunoaștere a vinovăției	309
forțele armate străine	309
fotografiere	310
fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane	310
funcțiile judiciare	310
fuziunea	311

G

garda financiară	312
grațierea	312

H

habeas corpus.....	313
hotărârea	313
hotărârile executorii	315
hotărârile supuse apelului.....	315
hotărârile supuse recursului în casație	315
hotărârile supuse revizuirii	320

I

in dubio pro reo.....	321
identificarea obiectelor.....	321
identificarea persoanelor.....	321
identificarea persoanelor sau obiectelor.....	321
imposibilitatea administrării probelor.....	321
imunitatea parlamentară.....	322
in rem.....	322
in personam.....	322
incidente privind citarea.....	322
incompatibilitatea expertului.....	322
incompatibilitatea judecătorului.....	327
incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent și a grefierului.....	328
inculpatul.....	328
inculpații minori cu majori.....	328
incumbit onus probandi ei qui agit.....	329
infirmarea actelor procesuale sau procedurale.....	329
informarea persoanei supravegheate.....	329
informarea privind condițiile speciale de executare a reținerii și arestării preventive dispuse față de minor.....	341
informații de interes public.....	341
infrațiuni contra securității naționale.....	341
infrațiuni de audiență.....	341
infrațiuni flagrante.....	341
instanța de executare.....	342
instanța la care se depune apelul.....	342
instanțele judecătorești.....	342
instanțele militare.....	342
institutul de emisiune.....	342
instituțiile de credit.....	342
instituțiile financiare nebancare.....	342
integrarea în Uniunea Europeană.....	342
interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare.....	343
internarea într-un centru de detenție.....	344
internarea într-un centru educativ.....	344
internarea medicală provizorie.....	344
intervenirea unei legi penale noi.....	345
interzicerea exercitării unor drepturi.....	353
interzicerea privării de libertate pentru datorii.....	353
interzicerea expulzării propriilor cetățeni.....	353
interzicerea străinului de a se afla pe teritoriul României.....	353
interzicerea muncii forțate.....	354

intrarea în vigoare	354
introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente	356
investigatorii sub acoperire	365
inviolabilitatea domiciliului	365

Î

înaintarea dosarului privind pe inculpat	366
începerea urmăririi penale	366
încetarea de drept a măsurilor preventive	366
încetarea sau modificarea efectelor deciziei.....	367
încheieri.....	367
închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice	367
încunoștințarea despre arestarea preventivă și locul de deținere a inculpatului arestat preventiv	367
încunoștințarea despre reținere	368
îndreptarea erorilor materiale.....	368
înfăptuirea justiției	368
înlăturarea sau modificarea pedepsei	368
înlocuirea expertului	368
înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate	368
înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii	368
înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață	369
înlocuirea sau încetarea obligării la tratament medical.....	369
înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă.....	369
înmânarea citației	369
înscrierea ipotecară.....	370
înscrisurile declarate false.	370
înștiințarea despre clasare	371
întrebările privind persoana suspectului sau a inculpatului	371
întreruperea executării măsurilor privative de libertate	371
întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	371

J

judecarea cererii de redeschidere a procesului.....	372
judecarea în lipsă	381
judecarea recursului în casație.....	381
judecarea recursului în interesul legii.....	381
judecata	381
judecătorii	382
judecătorul de cameră preliminară	383
judecătorul de drepturi și libertăți	383
judecătorul delegat cu executarea	383
jurământul și declarația solemnă a martorului	383

L

lămuririle cerute la institutul de emisiune	384
legalitatea procesului penal	384
legea lustrației.....	384
liberarea condiționată.....	385
liberarea provizorie.....	385
libertatea de exprimare.....	385
libertatea individuală și siguranța persoanei	387
lichidarea persoanei juridice condamnate	388
limba oficială.....	388
livrarea supravegheată	388
localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice	388
locul de citare.....	389
locul săvârșirii infracțiunii.....	390
locul unde se desfășoară judecata.....	390
luarea hotărârii	390
luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată	390
luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de drepturi și libertăți	390
luarea măsurii controlului judiciar de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată	391
luarea măsurii controlului judiciar de către procuror.....	391
luarea măsurilor de ocrotire în caz de arestare preventivă în cursul urmăririi penale.....	393
luarea unor măsuri față de făptuitor	393
lucrum cessans.....	393

M

mandatul de percheziție domiciliară.....	394
mandatul de supraveghere tehnică	394
mandatul de aducere	394
mandatul de arestare preventivă	395
martor	395
martorul amenințat	395
martorul minor	395
martorul vulnerabil.....	395
materie penală	396
măsura educativă a internării într-un centru de detenție.....	396
măsura educativă a internării într-un centru educativ	396
măsuri educative neprivative de libertate	396
măsurile asigurătorii.....	396
măsurile care pot fi luate odată cu admiterea în principiu	397
măsurile de protecție a investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor.....	397

măsurile de protecție dispuse în cursul judecății.....	397
măsurile de protecție dispuse în cursul urmăririi penale	397
măsurile premergătoare.....	402
măsurile premergătoare privind martorii, experții și interpreții	402
măsurile preventive.....	402
măsurile preventive aplicate minorilor	409
măsurile preventive în cursul judecății	409
măsurile preventive în procedura de cameră preliminară	411
măsurile privind obiectele ori înscrisurile ridicate	413
măsurile și obligațiile impuse de instanță.....	414
medierea.....	414
membru de familie	415
menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale	415
mesagerie electronică	415
metodele speciale de supraveghere sau cercetare.....	415
mijloace tehnice.....	418
mijloace tehnice audio sau audio-video	418
mijloacele de probă.....	418
mijloacele de probă scrise.....	418
mijloacele materiale de probă	419
Ministerul Justiției	419
Ministerul Public	419
minorii	420
minorul.....	420
minuta	420
mitior lex	420
modalitățile de exercitare a supravegherii.....	420
modificări în acte procedurale	420
modul de ascultare	420
modul de audiere a martorului	420
modul de audiere a părții civile și a părții responsabile civilmente.....	421
modul de audiere a persoanei vătămate	421
modul de citare	422
modul de sesizare a procurorului pentru soluționarea cauzei.....	422
modurile de sesizare	422
motivarea recursului în casație.....	422
muncă forțată sau obligatorie	422

N

natura juridică a termenului de formulare a cererilor și excepțiilor în faza camerei preliminare	423
ne bis in idem	425
neagravarea situației în propriul apel.....	425

neagravarea situației în propriul recurs în casație	425
negăsirea persoanei prevăzute în mandatul de arestare preventivă	425
nemijlocirea.....	426
nemo cogitur adere contra se	426
nemo testis idoneus in re sua	426
netrimiteri în judecată.....	426
neurmărire și netrimiteri în judecată.....	426
normele de procedură penală.....	426
notarul public	426
notarea sau înscrierea ipotecară.....	426
notele privind desfășurarea ședinței de judecată	426
nou-născut.....	426
nulla iustitia sine lege.....	426
nulla poena sine lege	426
nulla poena sine lege stricta.....	427
nulitățile	427
nulitățile absolute.....	427
nulitățile relative	440
numirea expertului	447

O

obiectele.....	448
obiectul probei.....	448
obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției.....	448
obiectul deliberării	448
obiectul judecării	448
obiectul probațiunii	448
obiectul procedurii în camera preliminară	448
obiectul și exercitarea acțiunii civile.....	448
obiectul urmăririi penale.....	448
obligarea provizorie la tratament medical.....	448
obligativitatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale	449
obligățiile condamnatului în cazul amânării executării	449
obligățiile organelor de urmărire penală	449
obligățiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prelabile.....	450
obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, și reținute de către aceștia	450
obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane	453
obținerea de date privind situația financiară a unei persoane.....	453
oficialitate	457
oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea	458

ordinea cercetării judecătorești	458
ordinea dezbaterilor	458
ordonanță.....	458
organele de constatare	458
organele care aduc la îndeplinire măsurile asigurătorii.....	458
organele de cercetare penală ale poliției judiciare	458
organele de cercetare penală speciale	458
organele de urmărire penală	459
organele judiciare	459
organizarea judiciară.....	459
organul judiciar competent și actul prin care se dispune asupra măsurilor preventive	460

P

Parchetul European (EPPO).....	462
partea civilă	462
partea responsabilă civilmente	462
participanții	463
participarea autorizată la anumite activități.....	463
participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia.....	464
participarea procurorului la judecată	464
pază permanentă	464
părțile	464
păstrarea unor acte de urmărire penală.....	464
pedeapsa amenzii	465
pedepsele complementare aplicate persoanelor juridice	465
pendente lite	465
percheziția	465
percheziția corporală.....	465
percheziția informatică	465
percheziția în sistem informatic.....	465
percheziția unui vehicul	466
percheziționarea corespondenței și a obiectelor și percheziția în procedura dării în urmărire.....	466
percheziționarea trimiterilor poștale.....	466
pericol public.....	466
persoana vătămată.....	467
persoane juridice.....	467
persoanele audiate în cursul procesului penal	467
persoanele care au dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor	468
persoanele care pot cere revizuirea	470
persoanele care pot face apel.....	470
persoanele chemate la judecarea minorilor.....	470
persoanele chemate la organul de urmărire penală.....	470

plasarea sub supraveghere judiciară.....	474
plata cheltuielilor avansate de stat în caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea pedepsei	474
plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri.....	474
plata cheltuielilor judiciare făcute de părți.....	475
plângerea.....	475
plângerea împotriva actelor procurorului.....	476
plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală.....	476
plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimiteră în judecată.....	477
plângerea prealabilă	477
pluralitatea de identificări.....	478
Poliția de Frontieră	478
Poliția Judiciară	478
Poliția Română	478
poprirea	478
poșta	478
poșta electronica.....	478
predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice	478
pregătirea ședinței de judecată.....	479
prejudiciu real.....	480
preluarea cauzelor de la alte parchete.....	480
prelungirea arestării preventive în cursul urmăririi penale	480
prelungirea mandatului de supraveghere tehnică	481
prelungirea măsurii supravegherii tehnice.	481
prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate	481
pretenții civile.....	481
pretium doloris.....	481
prevăzută de lege	482
prezentarea scriptelor de comparație.....	482
prezența părților și a procurorului	482
prezumția caracterului licit al dobândirii averii	482
prezumția de nevinovăție	483
prezumțiile de fapt sau de drept.....	484
principiul independenței și principiul imparțialității magistraților	485
principiul contradictorialității	485
principiul egalității în drepturi	486
principiul loialității administrării probelor	486
principiul proporționalității.....	486
principiul publicității.....	486
principiul repartizării aleatorii.....	487
principiul securității juridice	487
principiul separației puterilor	487
proba și mijloacele de probă.....	488

probatio diabolica	488
probațiune.....	488
probe obținute în mod nelegal.....	488
procedeul probatoriu	488
procedura audierii anticipate.....	488
procedura dării în urmărire	488
procedura de aplicare și de ridicare a măsurii obligării la tratament medical.....	488
procedura de comunicare a recursului în casație.....	490
procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării	493
procedura de emitere a mandatului de percheziție domiciliară.....	494
procedura de emitere a mandatului de supraveghere tehnică.....	494
procedura de informare.....	494
procedura de judecare a contestației în anulare.....	494
procedura de judecată în privința pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	495
procedura de reunire a cauzelor.....	496
procedura de soluționare a abținerii sau recuzării	496
procedura de soluționare a cererii de strămutare	496
procedura de soluționare a contestației privind durata procesului penal.....	497
procedura desființării unui înscris	500
procedura efectuării expertizei	500
procedura în camera preliminară.....	501
procedura în cauzele cu infractori minori.....	509
procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare	510
procedura în cazul infracțiunii flagrante.....	510
procedura în cazul recunoașterii învinuirii.....	510
procedura în fața instanței în cazul acordului de recunoaștere a vinovăției.....	510
procedura la instanța de executare.....	510
procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale.....	511
procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală.....	523
procedura orală.....	523
procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice.....	524
procedura privitoare la amenda judiciară.....	527
procedura reabilitării	527
procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri	527
procedura sechestrului.....	528
proces-verbal	528
proces-verbal de cercetare la fața locului sau de reconstituire.....	529
proces-verbal de percheziție	529
proces-verbal de predare a citației	529
proces-verbal de sechestrul și notarea sau înscrierea ipotecară.....	529

procuror.....	530
pronunțarea hotărârii	530
propunerea de arestare preventivă a inculpatului în cursul urmăririi penale	530
protecția martorilor.....	531
protecția persoanei vătămate și a părții civile.....	533
protecția victimelor infracțiunilor.....	534
provocarea.....	534
publicarea hotărârii de condamnare	534
publicitatea ședinței de judecată.....	535
puncte de lucru ale persoanei juridice	553
punerea în executare a cheltuielilor judiciare avansate de stat	553
punerea în executare a amenzii judiciare	553
punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre	553
punerea în executare a hotărârilor.....	553
punerea în executare a internării într-un centru de detenție	557
punerea în executare a internării într-un centru educativ.....	557
punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică.....	558
punerea în executare a măsurilor de siguranță.....	568
punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate.....	570
punerea în executare a pedepsei amenzii	570
punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare	570
punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice	571
punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice.....	571
punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice.....	571
punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară.....	571
punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară.....	571
punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității persoanei juridice	571
punerea în executare a pedepselor complementare.....	571
punerea în mișcare a acțiunii penale	571

R

raport de constatare	572
raport de expertiză.....	572
rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel și a hotărârii pronunțate în calea de atac a contestației	572
rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe.....	572
reabilitarea	572
rechizitoriul.....	573
reconstituirea	574

reconstituirea înscrisului sau dosarului	574
recunoașterea învinuirii.....	575
recunoașterea pretențiilor civile	575
recunoașterea unor acte judiciare străine.....	575
recunoașterea vinovăției.....	575
recursul în casație	577
recursul în interesul legii	580
recuzarea	582
redactarea și semnarea hotărârii.....	582
redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate.....	582
redeschiderea urmăririi penale.....	585
reducerea capitalului social.....	585
referatul de evaluare a minorului.....	585
regimul constituțional al procesului penal	586
regimul de executare.....	586
regimul transportului naval.....	586
reguli generale în materia audierii persoanelor	586
reguli speciale privind ascultarea.....	586
rejudecarea cauzei	586
reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor.....	586
reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale.....	587
reluarea urmăririi penale.....	603
reluarea urmăririi penale în caz de restituire	603
remedii acceleratorii sau compensatorii	604
renunțarea la apel	604
renunțarea la pretențiile civile	604
renunțarea la probe și imposibilitatea administrării probelor	604
renunțarea la urmărirea penală	604
reprezentarea.....	610
respectarea demnității umane și a vieții private.....	610
respingerea cererii de reabilitare pentru neîndeplinirea condițiilor de formă și fond.....	610
respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale	610
respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale	610
restabilirea situației anterioare.....	611
restituirea cauzei la parchet.....	611
restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire penală.....	611
restituirea dosarului organului de cercetare penală	611
restituirea lucrurilor	611
restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate	611
restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.....	612
retragerea apelului.....	612

reținerea.....	612
reținerea, predarea și percheziționarea trimiterilor poștale.....	613
reunirea cauzelor.....	614
revizuirea	614
revizuirea în cazul hotărârilor CEDO	621
revocarea măsurilor preventive și înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă	622
revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei	623
revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	624
revocarea urmăririi	624
rezolvarea acțiunii civile	624
rezolvarea acțiunii civile în procesul penal.....	624
rezolvarea acțiunii penale.....	625
rezolvarea cauzelor.....	634
ridicarea silită de obiecte și înscrisuri	634
rolul activ în aflarea adevărului.....	634
rolul instanței de judecată.....	634
rolul Ministerului Public.....	634

S

sarcina organului de urmărire pe timpul urmăririi penale.....	635
sarcina probei	635
schimbarea încadrării juridice.....	635
schimbarea regimului de executare.....	639
schimbări în executarea unor hotărâri	639
schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru educativ	640
schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru de detenție	640
scopul recursului în casație și instanța competentă	640
scopul, condițiile generale de aplicare și categoriile măsurilor preventive	640
scripte de comparație.....	640
securitatea națională a României	640
semnarea hotărârii	649
semnătura electronică.....	649
sentința	649
Serviciul Român de Informații	649
sesizarea din oficiu.....	650
sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției	650
sesizarea ICCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	650
sesizarea organelor de urmărire penală.....	654
sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane.....	654
sistemul informatic	655
Sistemul Național de Date Genetice Judiciare	655

situațiile privind despăgubirile civile	655
soluțiile	655
soluțiile de cameră preliminară	664
soluțiile de neurmărire și netrimitere în judecată	665
soluțiile după rejudecare	665
soluțiile instanței în cazul acordului de recunoaștere a vinovăției	665
soluțiile la judecata în apel	665
soluțiile la judecata recursului în casație	666
soluționarea acțiunii civile	666
soluționarea cauzei	666
soluționarea cererilor fictive	666
soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară	666
soluționarea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale	687
spălarea banilor	687
specialiștii	688
stabilirea competenței	688
statutul cadrelor militare	688
statutul corpului diplomatic și consular	689
statutul deputaților și al senatorilor	689
statutul funcționarilor publici	689
statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor	689
statutul judecătorilor	690
statutul judecătorilor și al procurorilor	690
statutul polițistului	690
statutul procurorilor	691
stingerea acțiunii penale	691
strămutarea cauzei	691
strigarea cauzei și apelul celor citați	692
subiecți procesuali	692
subiecți procesuali principali	692
substanțe stupefiante	692
sumele convenite martorului, expertului și interpretului	695
summum ius, summa iniuria	695
suplimentul de expertiză	695
supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror	695
supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice	696
supravegherea tehnică	697
supravegherea tehnică, reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței și a obiectelor, percheziția și obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în procedura dării în urmărire	698

supravegherea video, audio sau prin fotografiere	698
suspectul.....	698
suspendarea executării.....	698
suspendarea judecării	698
suspendarea judecării în caz de extrădare activă	699
suspendarea urmăririi penale	699
suspiciune rezonabilă	700

Ș

ședința de judecată.....	701
--------------------------	-----

T

taxă de timbru.....	702
tehnici speciale de supraveghere sau cercetare	703
temeiul strămutării	703
termenele.....	703
termenii explicați în Codul penal.....	704
termenul de declarare a apelului	704
termenul de declarare a recursului în casație.....	704
termenul de introducere a cererii.....	704
termenul de introducere a contestației în anulare	704
termenul rezonabil al procesului penal	704
terminarea urmăririi penale	704
terorism	704
tipuri de comunicare	705
titularii acordului de recunoaștere a vinovăției și limitele acestuia.....	705
tortura	705
traficul de persoane	707
tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile	707
tranzacțiile financiare	707
tratamentul medical sub pază permanentă.....	707
tratatele internaționale privind drepturile omului.....	708
trecerea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul	708
tribunal independent și imparțial.....	708
tribunalul.....	708
trimiterea cauzei la un alt parchet	708
trimiterea la un alt organ de urmărire penală.....	708
trimiterea la organul competent	708

U

urmărirea penală.....	709
utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor.....	709
utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor	710

V

valorificarea bunurilor	711
valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul judecății	711
valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul urmăririi penale.....	714
valorificarea lucrurilor neridicate.....	715
verificarea competenței.....	715
verificarea legalității hotărârii.....	715
verificarea lucrărilor urmăririi penale	715
verificarea măsurii asigurătorii.....	715
verificarea măsurilor preventive în cursul judecății	716
verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară	716
verificări prealabile.....	717
verificările privitoare la inculpat	717
viața intimă, familială și privată	717
INDEX	719
BIBLIOGRAFIE	733

Cuvânt-înainte

Prin Codul de procedură penală în vigoare se înțelege Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările aduse prin această lege; Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, a intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014; Codul a fost modificat prin Legea nr. 63/2012, M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012. Această lege transpune în legislația națională art. 3 din Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 68 din 15 martie 2005. Codul a mai fost modificat prin Legea nr. 255/2013, M. Of. nr. 515 din 14 august 2013. Legea nr. 255/2013 transpune dispoziții cuprinse în directive ale Uniunii Europene, după cum urmează: art. 1, art. 2 alin. (1)-(5), art. 3 alin. (1), (2), (5), (7) și (9) și art. 4 din Directiva nr. 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE), seria L nr. 280 din 26 octombrie 2010; art. 3, art. 4, art. 6, art. 7 și art. 8 alin. (2) din Directiva nr. 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE), seria L nr. 142 din 1 iunie 2012.

Prin legea veche se înțelege Codul de procedură penală anterior (Legea nr. 29/1968 privind Codul de procedură penală, republicată în M. Of. nr. 78 din 30 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare), precum și orice dispoziții cu caracter procesual penal anterioare intrării în vigoare a Legii nr. 135/2010.

Prin Codul penal despre care facem vorbire înțelegem Codul adoptat prin Legea nr. 286/2009, M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009, modificată prin Legea nr. 63/2012, M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012. Această lege a fost adoptată la data de 25 iunie 2009, în temeiul prevederilor art. 114 alin. (3) din Constituția României, republicată, în urma angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună din data de 22 iunie 2009. Curtea Constituțională [cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 446 alin. (2) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal] constată că noul Cod penal va urma să intre în vigoare la data care va fi stabilită în legea pentru punerea în aplicare a acestuia, cu excepția dispozițiilor alin. (2) și (3), care au intrat în vigoare la 4 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I. Prin dispozițiile legale criticate s-a abrogat Legea nr. 301/2004 – Codul penal, M. Of. nr. 575 din 29 iunie 2004, cu modificările ulterioare, care, la rândul său, a abrogat tacit Codul penal din anul 1968. De altfel,

potrivit art. 126 alin. (1) din Constituție, numai ICCJ., alături de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, sunt abilitate să înfăptuiască actul de justiție. Pe cale de consecință, prin Dec. nr. 94 din 27 ianuarie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14, art. 15, art. 16, art. 91¹-91³, art. 228 și art. 262 C. pr. pen., a dispozițiilor O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție, a dispozițiilor O.U.G. nr. 134/2005 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție, a dispozițiilor Legii nr. 503/2002 pentru aprobarea O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție și ale Legii nr. 54/2006 privind aprobarea O.U.G. nr. 134/2005 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție, precum și a dispozițiilor art. 446 alin. (2) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, M. Of. nr. 158 din 4 martie 2011, Curtea Constituțională respinge ca inadmisibilă excepția.

Prin Codul penal anterior se înțelege Codul penal din 1968, Legea nr. 15/1968 privind Codul penal al României, republicată în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare.

Codul de procedură penală a mai fost modificat prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale (M. Of. nr. 515 din 14 august 2013), O.U.G. nr. 3/2014 pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative (M. Of. nr. 98 din 7 februarie 2014), O.U.G. nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 911 din 15 decembrie 2014), O.U.G. nr. 24/2015 pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 473 din 30 iunie 2015), Legea nr. 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative (M. Of. nr. 961 din 24 decembrie 2015), O.U.G. nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (M. Of. nr. 190 din 14 martie 2016), O.U.G. nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 911 din 15 decembrie 2014), Legea nr. 75/2016 privind aprobarea O.U.G. nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 334 din 29 aprilie 2016), O.U.G. nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016), Legea nr. 116/2016 privind aprobarea O.U.G. nr. 24/2015 pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 418 din 2 iunie 2016), Legea nr. 151/2016 privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (M. Of.

nr. 545 din 20 iulie 2016), O.U.G. nr. 70/2016 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 866 din 31 octombrie 2016), O.U.G. nr. 14/2017 privind abrogarea O.U.G. nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 101 din 5 februarie 2017), O.U.G. nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 92 din 1 februarie 2017), Legea nr. 9/2017 pentru aprobarea O.U.G. nr. 14/2017 privind abrogarea O.U.G. nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 144 din 26 februarie 2017), Legea nr. 49/2018 privind precursorii de explozivi, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018), Legea nr. 217/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru modificarea art. 223 alin. (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 1012 din 30 octombrie 2020), Legea nr. 228/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul penal în vederea transpunerii unor directive ale Uniunii Europene (M. Of. nr. 1019 din 2 noiembrie 2020), Legea nr. 284/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 1201 din 9 decembrie 2020), Legea nr. 6/2021 privind stabilirea unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (M. Of. nr. 167 din 18 februarie 2021), O.U.G. nr. 70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr. 1/2011, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 394 din 14 mai 2020), Legea nr. 130/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 493 din 12 mai 2021), Legea nr. 146/2021 privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuționale penale (M. Of. nr. 515 din 18 mai 2021), Legea nr. 207/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru dispunerea unor măsuri de transpunere a Directivei (UE) nr. 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului (M. Of. nr. 720 din 22-iul-2021), Legea nr. 219/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 104/2008 privind prevenirea și combaterea producerii și traficului ilicit de substanțe dopante cu grad mare de risc (M. Of. nr. 739 din 28 iulie 2021).

Termenii sau expresiile al căror înțeles este anume explicat în Codul penal au același înțeles și în Codul de procedură penală.

Norme de procedură penală reglementează desfășurarea procesului penal și a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală. Ele urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare, cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal, astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.

Lucrarea cuprinde referiri la actele normative, jurisprudența și doctrina până la data de 30 iunie 2022.

A

abaterile judiciare privesc neîndeplinirea în mod nejustificat sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrări, dacă prin aceasta s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal; neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare a citațiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere; lipsa nejustificată a martorului, precum și a persoanei vătămate, părții civile sau părții civilmente responsabile, chemate să dea declarații, sau părăsirea, fără permisiune ori fără un motiv întemeiat, a locului unde urmează a fi audiate; lipsa nejustificată a avocatului ales sau desemnat din oficiu, fără a asigura substituirea, în condițiile legii, sau refuzul nejustificat al acestuia de a asigura apărarea, în condițiile în care s-a asigurat exercitarea deplină a tuturor drepturilor procesuale; împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor care revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor; lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat; tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor primite; neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de

urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații; nerespectarea obligației de păstrare a obiectelor în procedura percheziției; neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii; nerespectarea de către părți, avocații acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată de interzicere a publicității sau solemnității ședinței, cu excepția situațiilor avocaților care susțin cereri, excepții, concluzii pe fondul cauzei, precum și atunci când procedează la audierea părților, martorilor și experților; manifestările ireverențioase ale părților, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane față de judecător sau procuror; nerespectarea de către suspect sau inculpat a obligației de a încunoștința în scris, în termen de cel mult 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal; neîndeplinirea de către martor a obligației de a încunoștința organele judiciare, în termen de cel mult 5 zile, despre schimbarea locuinței pe parcursul procesului penal, potrivit legii; neîndeplinirea în mod nejustificat de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta; abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii

juridici; neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 142 alin. (2), de colaborare cu procurorul, organele de cercetare penală sau lucrătorii specializați din cadrul poliției, în limitele competențelor acestora, pentru punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică, sau a obligației prevăzute la art. 152 alin. (3), de a păstra secretul operațiunii efectuate de către furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului; neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 146¹ alin. (7), de predare a înscrisurilor sau informațiilor la care se face referire în mandatul dispus de judecător sau în autorizația emisă de procuror de către instituțiile de credit sau entitățile financiare care efectuează tranzacțiile financiare; neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 147 alin. (5), de a reține și de a preda procurorului scrisorile, trimerile poștale ori obiectele la care se face referire în mandatul dispus, de către unitățile poștale ori de transport sau orice alte persoane fizice ori juridice care efectuează activități de transport sau transfer de informații; neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 153 alin. (3), de a pune de îndată la dispoziție datele solicitate de către furnizorul de servicii sau de persoana în posesia căreia sunt sau care are sub control datele privind situația financiară a unei persoane. **A.j.** se sancționează cu amendă judiciară; amenziile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau al Ministerului Administrației și Internelor, al Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii; aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune; de exemplu, persoanei căreia i se lasă spre păstrare obiectele în procedura percheziției i se pune în vedere că are obligația de a le

păstra și conserva, precum și de a le pune la dispoziția organelor de urmărire penală, la cererea acestora, sub sancțiunea prevăzută la art. 275 C. pen., pentru sustragere sau distrugere de probe.

abolirea pedepsei cu moartea, pedeapsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat. Un stat poate să prevadă în legislația sa pedeapsa cu moartea pentru acte săvârșite în timp de război sau de pericol iminent de război; o asemenea pedeapsă nu va fi aplicată decât în cazurile prevăzute de această legislație și conform dispozițiilor sale. Statul respectiv va comunica Secretarului General al Consiliului European dispozițiile aferente legislației (Protocolul nr. 6 la C.E.D.H., privind abolirea pedepsei cu moartea, Strasbourg, 28 aprilie 1983).

abrogare, scoaterea din vigoare a unei dispoziții legale, a unei legi, a unui act normativ.

abrogarea legii procesual penale, scoaterea din vigoare a unei dispoziții procesual penale, a unei legi procesual penale, prin intermediul unei legi. Există abrogare expresă și abrogare tacită.

abrogarea expresă, scoaterea din vigoare este expres prevăzută în textul nou.

abrogarea tacită, noua reglementare înlătură implicit vechea reglementare.

absorbția, *v. procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice.*

absolvire de pedeapsă, scutirea de pedeapsă a unei persoane acuzate de săvârșirea unei fapte antisociale. Atunci când persoana este trimisă în judecată, instanța poate constata fie că nu sunt îndeplinite

condițiile necesare pentru răspunderea penală, fie că au intervenit cauze care o înlătură (amnistia, prescripția, decesul persoanei fizice sau radierea persoanei juridice, retragerea plângerii prealabile, împăcarea).

abținerea, persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, președintelui instanței, procurorului care supraveghează urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior că se abține de a participa la procesul penal, cu arătarea cazului de incompatibilitate și a temeiurilor de fapt care constituie motivul **a.**; declarația de **a.** se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoștință de existența cazului de incompatibilitate.

abuz de drept, încălcarea unei dispoziții legale, exercitarea cu rea-credință a unui drept.

abuz de drept procesual, exercitarea cu rea-credință a unui drept procesual, poate fi interpretat și ca o exagerare a manifestării unui drept procesual.

accesibilitatea probei, calitatea de a fi accesibilă. Ușurința pe care o poate avea un mijloc de probă în a fi adus în cadrul procesului penal de către un alt subiect procesual decât cel care era îndreptățit de către lege s-o facă. Ex.: înscrisul – act de vânzare-cumpărare – pe care instanța poate să-l solicite notarului la care s-a încheiat, dacă inculpatul nu poate să-l prezinte din motive obiective.

accesul la bazele electronice de date, în vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, procurorul sau instanța au drept de acces direct la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat;

organele administrației de stat care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date, în condițiile legii.

accesul la un sistem informatic, constă în pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice, fie direct, fie de la distanță, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei rețele, în scopul de a identifica probe.

accesul liber la justiție, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime. Nicio lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept. Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil. Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite. **A.I.j.**, consacrat de art. 21 din Legea fundamentală, reprezintă o valorificare a prevederilor art. 6, referitor la dreptul la un proces echitabil, din C.E.D.H. Exigențele art. 6 din Convenție sunt implicit aplicabile în justiție, în temeiul art. 20 din Constituție. Sub aspectul dreptului de acces la justiție, Curtea de la Strasbourg a stabilit că dreptul de acces la o instanță judecătorească constituie un element inerent al dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenție (hotărârea din 30 octombrie 1998, cauza *F.E. c. Franței*, cererea nr. 38212/97, § 44, hotărârea din 7 mai 2002, cauza *McVicar c. Regatului Unit*, cererea nr. 46311/99, § 46). În acest sens, CEDO a statuat că art. 6 § 1 din Convenție consacră „dreptul la un tribunal”, în raport cu care dreptul de acces, și anume dreptul de a sesiza instanța judecătorească